

TENGSLEMARK NY
GRUNDEJERFORENING
1967 - 25 ÅR - 1992

Det begyndte i det små

"Den, der står ene, står stærkt" - sagde *Henrik Ibsen* i 1882. Det passer nu ikke i alle livets forhold, og langt fra for en (sommerhus-)grundejer. Der er en række lokale forhold, der bedst løses i fællesskab og sammenhold, ligesom der i forholdet til myndighederne er problemer, der skal løses ved forhandlinger.

Opgaver, som for 25 år siden i første omgang trængte sig på, var reparation og vedligeholdelse af vejene, opsætning af vejskilte, reparation og vedligeholdelse af dræningsgrøfter m.m., opgaver, som bedst løses inden for en grundejerforenings rammer.

A. Bisgaard-Frantzen og *Charles Petersen* tog derfor initiativ til dannelsen af vor grundejerforening og indkaldte til stiftende generalforsamling, der fandt sted den 1. juli 1967. I alt deltog der det beskedne antal af 26 grundejere. Ved denne generalforsamling vedtog man foreningens vedtægter og valgte den første bestyrelse, der bestod af:

A. Bisgaard-Frantzen, *formand*
Poul Olesen, *kasserer*
Børge Damgaard, *sekretær*
Thor Asmussen, *bestyrelsesmedlem*
Lennart Karlsson, *bestyrelsesmedlem.*

Grundejerforeningen får en beskeden opstart, da der først opkræves indskud og årskontingent i 1968, og bestyrelsen afholder et enkelt møde dette år, hvor man bl.a. drøfter vejnavne og fastsættelse af datoen for næste generalforsamling

I 1969 er medlemstallet steget til 46, og det besluttet at istandsætte vejene, specielt Gærdevænget, for kr. 2.700,-. En stor og tiltrængt investering.

I 1970 kommer der vejnavne og -numre, og de pæne, grønne vejskilte bliver opsat. Desværre er det nu slut med dem, da kommunen sidenhen har overtaget skiltningen. Bestyrelsen går også i gang med at fastlægge parcelnumre og se på afvandingsproblemerne.

Foreningen går til domstolene

I 1971 havde kassereren udarbejdet vej- og matrikelkort for vort område, og der opnåedes kontakt med naboforeningen *Stenstrup Strand* for at få afvandingen af vort område til at fungere bedre, ligesom der blev optaget forhandling vedrørende vore medlemmers adgang til og ophold på stranden samt af naboforeningens brug af vore veje. Man fandt det rimeligt, at de,

der benyttede vore veje som gennemkørselsveje, også deltog i vedligeholdelsesudgifterne. Endelig henstillede man - og det skulle hverken blive første eller sidste gang, til bilisterne, at de nedsatte den alt for høje gennemkørselshastighed. Foreningen havde også et problem med en grundejer, der havde spærret sin vej for gennemkørsel, hvilket man fandt var ulovligt, hvorfor man til sidst var nødsaget til at gå rettens vej for at få dette forhold kendt ugyldigt.

I 1972 var foreningens medlemstal oppe på 76, og foreningen vandt ved Landsretten sagen om den ulovlige afspærring.

I 1973 steg kontingentet til kr. 50,-. Der kom nu for første gang udskiftning i bestyrelsen, bl.a. udtrådte kassereren, nu afdøde *Poul Olesen*. Det er næppe for meget sagt, at han i foreningens første år var den drivende kraft, som med sin ildhu og i sin begejstring for vort område gik langt udover sit kasserer-job. For at nævne eksempler: Han sørgede for indkaldelser, tog selv ud og satte vejskilte op, tog ud og bød nye medlemmer velkommen, og han var utrættelig, når det gjaldt om at hverve nye medlemmer, så foreningen kunne vokse sig stor. Det var også hans fortjeneste, at parcellerne på Tengslemark Strandvej kom ind i foreningen. Til sidst blev arbejdet ham for meget, og da han følte, at han ikke fik den fornødne opbakning, trak han sig - skuffet - ud af bestyrelsen. Efterfølgende bestyrelser havde dog den glæde, at han et par gange lod sig vælge som suppleant, så man fortsat kunne trække på hans ekspertise. Ved valg til bestyrelsen som suppleant indvalgte også *Svenn Madsen*, og det

skulle ikke blive sidste gang, man støder på dette navn.

Den ordinære generalforsamling

Bortset fra den stiftende generalforsamling, der blev holdt i Stenstrup, blev de efterfølgende generalforsamlinger holdt i Glostrup, men det kunne knibe med fremmødet, hvorfor man besluttede, at fremtidige generalforsamlinger skulle holdes i Stenstrup i påsken, hvor man kunne regne med, at langt flere medlemmer havde mulighed for at møde op. De fleste er alligevel heroppe i påsken for at "varme op" til sommersæsonen. Der er også blevet tradition for, at generalforsamlingen finder sted Langfredag.

I 1974 afholdtes generalforsamlingen første gang i *Stenstrup Forsamlingshus*, og der er den blevet afholdt siden. 47 ud af foreningens 85 medlemmer var mødt op mod førhen de sædvanlige 15 - 20 personer. Men der er langt igen. Der kunne/burde være ca. 120 medlemmer. Foreningen har nu også en så god økonomi, at den endelig kan gøre noget effektivt ved afvandingen, og bestyrelsen gør sig klart, at kun ét årligt bestyrelsesmøde langt fra er nok. I 1974 hører man for første gang ordet *Kirkeåsvejen* blive nævnt.

I 1975 stiger kontingentet til kr. 75,- per år, og foreningen indmelder sig i *SAGT - Sammenslutningen Af Grundejerforeninger i Trundholm Kommune*. Der sker også stor udskiftning i bestyrelsen, da både formand, kasserer og sekretær afdækker. Til formand vælges *Jørgen Alslev*. Nu skete der noget. Der blev nedsat arbejdsgrupper, der bl.a. udvirkede, at grøften blev

rørført gennem klitterne, at der blev fortaget grøfte-rensning, og at vejene blev renoveret hvert forår.

20 km skiltene skal pilles ned !

For at dæmpe hastigheden på vejene havde foreningen på eget initiativ sat fartbegrænsningsskilte op - 20 km i timen, men i 1976 påbyder politimesteren i Holbæk fjernelse af disse skilte. *Svenn Madsen* kommer nu i bestyrelsen som sekretær, gårdejer *Svend Hansen* får overdraget oprensning og vedligeholdelse af vore afvandingsgrøfter, og vognmand *Erik Petersen* istandsætelsen af vejene.

Ekstraordinær generalforsamling

I 1977 var der ved generalforsamlingen forslag til en vedtægtsændring, idet der var en uoverensstemmelse mellem indkaldelsesfristen for forslag til vedtægtsændringer (3 uger før generalforsamlingen) og indkaldelsesfristen for generalforsamlingen (2 uger). Der forelå altså den mulighed, at hvis en vrangvillig bestyrelse var imod et forslag til en vedtægtsændring, kunne den blot indkalde med 14 dages varsel, og forslaget kunne derved ikke nå at indkomme rettidigt og kunne derfor ikke blive behandlet. Forslaget faldt på grund af utilstrækkeligt fremmøde.

I 1978 afholdtes den hidtil eneste ekstraordinære generalforsamling i foreningens historie, og det lykkedes at få vedtægtsændringen gennemført, så uoverensstemmelsen kom ud af verden. Der var mødt 90 af foreningens 127 medlemmer.

Hårdhændet udstykning !

I 1979 blev der foretaget en ny og meget kraftig udstykning af markerne vest for Løvvænget, i alt 56 små parceller. Foreningen gjorde kraftig indsigelse mod udstykningen i de meget små grundarealer, men forgæves, og ser man et kort over udstykningen, får man indtryk af, at en puslespilsfabrikant har forestået denne. Foreningen fik dog gennemført, at der i midten af udstykningen friholdtes et åbent areal, *Fællesarealet*. Her blev der senere (i 1985) vederlagsfrit lagt 6 store kampesten, der hidrørte fra anlæggelsen af Kirkeåsvejen. Ligeledes fik man gennemført, at der på dette område *ikke* må opsættes kiosk, isbod eller lignende. Grundene i udstykningen (Koglevænget og Lyngvænget) kom til at indgå i vor forening. Ved generalforsamlingen valgtes *Svenn Madsen* til formand.

I 1980 er der 118, der er medlem af foreningen, og ved dette års generalforsamling deltog 86 medlemmer. Efter forhandlinger med NVE fik vi forbedret eltilførslen til vort område. Strømmen havde det med altid at forsvinde i påsken. På opfordring fra medlemmerne arrangeredes en sensommerfest, så man på denne måde fik mulighed for at lære hinanden bedre at kende. Arrangementet var vellykket og blev gentaget de næste 5 år.

I 1981 stiger kontingentet til kr. 100,-. Foreningen har nu 151 medlemmer. Af positivt kommunalt nyt er der, at kommunen (endelig og efter 15 års forsømmelse med regelmæssige oversvømmelser) forlænger afvandingskanalen langs Tengslemark Strandvej, mod at vi

betaler 50 % af udgiften. Kirkeåsvejens igangsættelse vedtages af Folketinget.

I 1982 sættes omsider arbejdet med Kirkeåsvejen i gang, og det forventes færdigt i 1985/86. Det lykkes at fastholde placeringen af Stenstrup Strandvej, takket være en række medlemmers energiske protester. En 15-års fest må aflyses, da forsamlingshuset istandsættes.

I 1983 er der stadig problemer med bilister, der kører alt for stærkt, og foreningen opsætter i sommerhalvåret "Legende Børn"-skiltene på Tengslemark Strandvej og på Gærdevænget i forventning om, at de har en dæmpende effekt på farten. Videre er der opstået et problem for nogle af vore grundejere, der ikke må køre til og fra deres grunde, idet naboforeningen hævder, at dens medlemmer har eneret på Egernstien. Problemet kom dog ud af verden ved fredelig forhandling. Samme år får foreningen indvalgt et bestyrelsesmedlem, *Fritz Løvschall*, i vandværkets repræsentantskab. Der afholdtes en forsinket 15-års fest, som blev vellykket. Kirkeåsvejen begynder at tage form, og bestyrelsen følger projektet nøje.

I 1984 tæller foreningen 163 medlemmer, og ved generalforsamlingen deltager 91 medlemmer. Det er et år med mange sager, bl.a. lossepladsplacering, *Lundbeck*-udvidelsen i Lumsås og amtets trussel om lukning af sygehuset i Nykøbing Sj.

I 1985 arbejdes der på at få kommunen til at lave en effektiv afvanding af svinget Stenstrup Strandvej/Trekronervej. Efter et kraftigt regnskyl dannes der altid en kæmpesø til stor gene for *alle* slags trafikanter. Bestyrelsen får en repræsentant, *Arne Hartmann*

Andreasen, i bestyrelsen for *Sammenslutningen Af Grundejerforeninger i Trundholm Kommune (SAGT)*, og *Fritz Løvschall* indvælges i vandværkets bestyrelse.

Ved generalforsamlingen indførtes - på opfordring af medlemmerne -, at man kan medbringe frokostkurv, således at man efter generalforsamlingen kan få nogle hyggelige timer sammen. Bestyrelsen organiserer sildebord, snaps og øl og vand til små priser. Generalforsamlingerne har i det hele taget fået sin egen form. Efter det indledende kaffebord begynder generalforsamlingen, ledet kompetent af *E. Kampmann-Olsen*, der har været dirigent siden 1976.

I 1986 lykkes det at få kommunen til at rørlægge afvandingskanalen på Tengslemark Strandvej. Foreningen får indvalgt et bestyrelsesmedlem (også *Arne H. Andreasen*) i *Landliggerkontaktudvalget (LU)*.

Et betinget gode

Den 23. juni 1986 invies Kirkeåsvejen. De 10,6 km motortrafikvej blev dyre: 9 mil. kr. per km mod normalt 6. På papiret er der tale om en tidsgevinst på strækningen København/Odden på 9 minutter. Trafikken er steget fra år til år, og i 1990 overførte Mols-Linien 900.176 motorkøretøjer, i 1991 951.062. I tallene indgår *ikke* MC'ere¹. (Om grunden til stigningen i 1991? Do'nt ASK me). Støjforholdene er aldrig blevet løst tilfredsstillende. Senerehen, da repræsentanter fra Landsskatteretten var på besigtigelse, konstaterede de problemet ved en slags "selvsyn" og tog hensyn dertil

¹*Mols-Linien KS*: Personlig meddelelse.

i revurderingerne. Videre har Kirkeåsvejen givetvis været medvirkende til den store stigning i de mange indbrud, der plager vort område.

18. almindelige vurdering !

I 1987 fylder foreningen 20 år og har nu 167 medlemmer. 100 deltog i generalforsamlingen, hvor det brændende problem så absolut var den 18. almindelige ejendomsvurdering, som foreningens medlemmer opfordredes til at gøre indsigelse mod. Et af foreningens medlemmer klagede over vurderingen, som han fandt var urimelig høj og slet ikke på niveau med de faktiske forhold. Der var fx allerede kommet mange Til Salg-skilte op i området, og tvangsauktioner havde også fundet sted. Samme medlem blev så harmfuld over Skyldrådets umotiverede afslag, og - forekom det - edb-standardiserede skrivelse og dets sagsbehandling iøvrigt, at han gik videre til Landsskatteretten. Dennes kendelse (670 8402 2196) forelå den 28. november 1989 - og klageren fik medhold !

Og det fik også mange andre.

Utaknemmelig forening ?

I 1988 deltog 104 personer i generalforsamlingen, og kontingentet steg til kr. 125,-. Omsider blev Stenstrup Strandvej rettet ud, så man slap af med det komplet uoverskuelige sving; desuden blev vejen udvidet og asfalteret. Det blev efterhånden et problem med den automattelefon, der hvert sommerhalvår blev opsat på købmandens gavl. Det er lykkedes at få KTAS til at

opstille en moderne og driftssikker telefonboks, der nu står opstillet permanent. I forbindelse med afslutningen af Kirkeåsvejen tilbød amtet en vederlagsfri overdragelse af området bag støjvolden ud for Trekronervej. Foreningen betakkede sig, da afvandingen var så elendig, at grundene op til området næsten konstant stod under vand! Ligeledes var man utilfreds (og er det stadig) med støjvolden. Beplantningen er ikke i orden, og volden har ikke den højde, den skal have, så indtil videre var man bestemt ikke interesseret i at modtage en sådan form for gave.

I 1989 er medlemstallet nu 179. Afvandingsproblemet i svinget Stenstrup Strandvej/Trekronervej er blevet løst, og beplantning og afvanding ved støjvolden er bragt i orden, hvorefter foreningen får tilskødet det omtalte areal. Der bliver sat et udhængsskab op på købmandens gavl til løbende meddelelser til medlemmerne. Der blev også opsat "Lukket Vej"-skilte ved flere af vore veje.

Gærdevænget - et "problembarn"

I 1990 steg det årlige kontingent til kr. 200,-. Der arbejdes (men endnu uden resultat) på, at få kommunen til at forbedre oversigtsforholdene, hvor Trekronervej møder Tengslemark Strandvej. Det opsatte spejl er ikke tilstrækkeligt, foruden at det fra tid til anden er udsat for hærværk. Der slides meget på Gærdevænget, og kommer der regnskyl, bliver vejen efterhånden hullet, hvad der ganske vist lægger en dæmper på fartglade bilister, men der er grænser for, hvor hullet

vejen kan være af hensyn til cyklister, udrykningskøretøjer, renovationen m.v., og holder foreningen ikke vejen i rimelig god stand, risikerer man, at kommunen overtager vedligeholdelsen, og så bliver det først dyrt! Det er altså en delikat balancegang for bestyrelsen med hensyn til, hvornår man skal sætte vejen i forsvarlig stand, et arbejde, der nu er overladt til vognmand *Erik Hansen*. Et andet problem, som sikkert mange af os har oplevet: Man kommer en højsommerdag ren og frisk op fra stranden ad Gærdevænget og passerer af en bil, og store støvskyer hvirvles op - og så er det hele ødelagt! Også grundejerne ud til vejen er stærkt plagede af støvskyerne. Som et forsøg fik bestyrelsen lagt et støvdæmpende materiale ud (kalciumklorid), der har den egenskab, at det binder vand, og derved dæmpes støvplagen. Dette var altså grunden til, at Gærdevænget hele sommeren 1990 altid så ud, som om der lige var kommet en regnbyge. Forsøget faldt så heldigt ud, at man vil gentage det til næste år.

Samme år bliver bestyrelsesmedlem *Kirsten Jørgensen* formand for SAGT's bestyrelse.

I 1991 er kontingentet uforandret kr. 200,-. Ved generalforsamlingen er der mødt 96, og medlemstallet er 183. Der er endvidere tilslutning til, at bestyrelsen i anledning af 25-års jubilæet til næste år i forbindelse med generalforsamlingen arrangerer en lille festlighed.

Der er kommet en række feriehuse, som ejes af foreninger eller organisationer, og som udlejes på skift til deres respektive medlemmer. Der er også grundejere, der udlejer deres huse. Med andre ord: Der kommer en del ikke-fastboende, som måske ikke helt har

den nænsomme indstilling til vort område (som vi andre har) eller er bekendt med de regler, vi også har med hensyn til fx brandfare, støj osv. Bestyrelsen overvejer at henvende sig til de foreninger, der udlejer disse feriehuse, og bede dem sætte vejledende opslag op på såvel dansk som tysk. Bestyrelsen arbejder også på at få forlænget afvandingsgrøftens rørudløb ved stranden. Apropos stranden. Den 29. juni foretog vi strandrensning, hvor vi fik hjælp af kommunens miljøpatrulje. Der var stærk blæst, og "søen skummede vildt". I en lang kæde fra strandkanten og op i klitterne gik deltagerne stranden igennem. Det var en rar fornemmelse at efterlade en ren strand, og der var enighed om, at proceduren skal gentages til næste år.

Vor forening begyndte beskedent, og medlemslisten kunne føres på almindelige, primitive kartotekskort. Som medlemstallet er vokset, er det blevet påtrængende med en modernisering, ligesom der gennem årene er sket en række "udskiftninger" blandt medlemmerne. Der arbejdes derfor på et nyt og tidssvarende kartotek (edb - selvfølgelig), som er nemmere at føre à jour, letter udskrivningen af indkaldelser, giro-opkrævningskort osv.

I 1992: Der er nu 183 medlemmer, og der holdes generalforsamling fredag den 17. april med efterfølgende besøg på *Stenstrup Museum* og derefter en lille festlig sammenkomst.

Hvad der ellers vil ske i året? Og i de næste 25 år?

Det kan kun tiden vise.....

Om foreningen iøvrigt

Foreningens navn: Tengslemark Ny Grundejerforening.

Foreningen er stiftet den 1. juli 1967.

Foreningens område: Tengslemark Lyng og Stenstrup Lyng. I området indgår et vejnet med stikveje på i alt 4.462 m og afvandingskanaler på i alt 1.680 m.

Medlemstal per 1. januar 1992: 183.

Den ordinære generalforsamling finder sted i Stenstrup Forsamlingshus i påsken, sædvanligvis Langfredag.

Kontingent for 1992: kr. 200,-.

Foreningens formænd:

1967 - 1975: A. Bisgaard-Frantzen

1975 - 1979: Jørgen Alslev

1979 - 1992: Svann Madsen.

Nuværende bestyrelse:

Svann Madsen, *formand*

Fritz Løvschall, *sekretær*

Arne Hartmann Andreasen, *kasserer*

Poul Jørgensen, *bestyrelsesmedlem*

Kirsten Jørgensen, *bestyrelsesmedlem*

Fr. Lichtenberg Crone, *suppleant*

Ole Svendsen, *suppleant*.

Kirsten Jørgensen er tillige formand for SAGT's bestyrelse, Fritz Løvschall er medlem af GTH-vandværkets bestyrelse, Arne Hartmann Andreasen er medlem af Landliggerkontaktudvalget.

Foreningens revisor:

Sven-Aage Larsen.

Trundholm Kommune

Ved kommunalreformen i 1969 blev en række småsogne slået sammen i storkommunen *Trundholm Kommune*. De nøgterne oplysninger om kommunen kan findes i den årligt udsendte vejviser. Ved kommunevalget den 21. november 1989 ændredes kommunalbestyrelsen, og *Bodil Olsen* (S) blev borgmester og tillige formand for Økonomiudvalget. Lidet misundelsesværdige poster i en tid, hvor der skal føres en meget stram og konsekvent økonomisk politik. Der er en hel række *lovbundne* udgifter, som *skal* afholdes, fx inden for skolevæsen og social- og sundhedsvæsen. Ydermere er arbejdsløsheden i Odsherred landets største, hvorfor kommunen gerne ser opstart af nye virksomheder (= nye arbejdspladser); den leder ihærdigt efter serviceydelser, som *den* kan administrere - mod gebyr eller afgift, ligesom den gør meget for at fremme turismen.

Kommunen (= de fastboende) og de 11.900 landliggerne har en række fælles interesser, men også modstridende. Det drejer sig bl.a. om ejendomsvurderinger og -skatter, renovationen, herunder en rimelig fordeling af udgifterne mellem fastboende og landligere, bevarelsen af natur og miljø, kloakeringsproblemer, herunder badevandets kvalitet, vejstandsættelser, opretholdelse af skadestuen i Nykøbing Sj., fastlæggelse af busruter og bus- og togkøreplaner, der tager hensyn til dem, der ikke har bil osv. Det er vel ikke urimeligt, at sommerhusgrundejerne bidrager til kommunekassen, men hos mange er økonomien også strammet til. Det er derfor glædeligt, at der er kommet en dialog i gang mellem kommunen og henholds-

vis *SAGT* og *Landliggerkontaktudvalget (LU)*, og at den foregår i en fordragelig ånd.

SAGT eller Sammenslutningen Af Grundejerforeningen i Trundholm Kommune omfatter 106 medlemsforeninger med henved 6.000 medlemmer og repræsenterer således størsteparten af sommerhusejere i Trundholm. Nogle af de kommende opgaver for **SAGT** bliver at forhindre de værste vildskud inden for turismen som fx for mange store luksusudlejningshuse, feriecentre o.lign. og i stedet sammen med kommunen at finde frem til gode vandre- og cykelstier og egnede parkeringspladser for endagsturister, så en øget tilstrømning ikke ødelægger området for os andre. Det er initiativer, som både vi, de fastboende og turisterne kan have glæde af. En anden opgave er at holde øje med de kommende vurderinger.

Landliggerkontaktudvalget (LU) oprettedes i slutningen af 1970'erne. Hvert 4. år indkalder kommunen alle sommerhusgrundejere til et stormøde, og her vælges der 5 repræsentanter til **LU**. De fem andre medlemmer af **LU** er Økonomiudvalgets medlemmer. Ved **LU**-møderne drøftes en lang række problemer, der angår landliggerne. I **LU** får man også forhåndsorientering om amtets og kommunens initiativer (og deres eventuelle konsekvenser!) og drøfter sig frem til acceptable løsninger.

Det skal bemærkes, at omend kommunen har en velvillig indstilling, medfører dens stramme økonomi ofte og desværre en begrænset formåen.

Vandværket - GTH

GTH eller Gudmindrup, Højby og Tengslemark Lyngs Vandværk I/S er et andelsselskab, altså vort eget vandværk med 2.800 andelshavere. Det har i mange år leveret vand af høj kvalitet i vort område. Det får ikke alle i Trundholm Kommune. Ude i Yderby er kvaliteten meget dårlig, og der er også problemer i Ebbeløkke og Lumsås. Kommunen havde derfor sammen med Nykøbing-Rørvig Kommune udarbejdet en generel vandforsyningsplan med sammenkobling af de lokale vandværker med levering af vand fra det kommende vandværk i Ulkerup Skov.

GTH og Vig Lyng Vandværk fremkom med en alternativ model: "*I/S Sejrbugt Liniens Vandforsyning*", hvor de to vandværker forsyner de nødlidende områder, og hvor vandet forhandles til kostprisen, mens selskabet betaler for rørlægningen og transportudgifterne.

Denne løsning er nu accepteret, og takket være dette prisværdige initiativ skulle vi stadig få leveret vand af fin kvalitet og til en rimelig pris.

Som alle ved: *Der skal vises mådehold med vandforbruget*, og bliver dette respekteret, er der udsigt til, at vi undgår kraftige stigninger i den årlige afgift samt slipper for opsætning af vandmålere.

Det sidste er en meget kostbar foranstaltning!

Stenstrup Forsamlingshus²

Efter de slesvigske krige i 1848-50 og i 1864 opstod der stærke folkelige bevægelser, og folkehøjskoler og forsamlingshuse voksede frem overalt i landet. Stenstrup Forsamlingshus er opført i 1889 (selvom det malede årstal i salen siger 1879), formentlig efter tegning af *Andreas Bentsen*, der var lærer ved Vallekilde Højskole.

Bygningen, der oprindeligt var opført helt i træ med en ydre tag- og vægbeklædning af spån, indeholder et interessant interiør af malede dekorationer af den type, man bl.a. finder i tidens højskoler, og er man først gået ind gennem døren under inskriptionen "Dag og Daad er Kæmperim" og har nydt kaffebordet i stille undren over de mange ornamentter, er man ikke i tvivl om, at Odin og Thor lever i bedste velgående.

Forsamlingshuset blev reddet for eftertiden i 1990 af et kommunalt beskæftigelsesprojekt, hvor huset blev nænsomt restaureret. Samtidigt blev bygningen fredet tillige med bestyrerboligen (den tidligere husflidsbygning).

Huset må siges at danne en særlig ramme om vore sammenkomster, og fremmødet er altid, sammenlignet med andre grundejerforeninger, og sagt ubeskedent - *meget* stort.

²Kildemateriale:

Poul Erik Skriver: Kulturhuse - Temanummer.

Miljøministeriet/Planstyrelsen: 1990, 25 sider.

Birte Weiss: Kulturhuse vokser op af sig selv.

Politiken/Magasinet: 20 JAN 1991, side 2.

Stenstrup Museum

Museet er museum for Trundholm Kommune, og dets opgave er gennem undersøgelse, indsamling, registrering, forskning og formidling at belyse egnens kultur- og samfundsliv i en større sammenhæng.

Det er ikke et stort museum, men til gengæld er det overkommeligt. Hvad med et besøg fx på en regnvejrsdag i sommerferien?

I museet findes bl.a. en klassisk vestsjællandsk gårdfamilies stue, en skolestue og værktøj fra landhåndværkere. Der er en minutiøst genopstillet landsbysmedje her fra egnen med alle dens mange redskaber. På museet kan man virkelig se tingene og få et langt mere reelt indtryk end fx på en flad TV-skærm. Nu får medlemmerne altså selv lejlighed til at besøge museet den 17. april i forbindelse med generalforsamlingen.

Kan anbefales

Vor forening ligger i et både interessant og spændende område, som ikke altid har set ud som nu. Der er to teorier om landskabets tilblivelse: Da trolden fra Klintebjerg, Lars Krans, ville bygge bro fra Odden til Sejro, fyldte han sine vanter med jord. Vanterne var hullede, så han tabte jord undervejs. Da han kom til Yderby Lyng, opdagede han det, og ærgerlig derover kastede han resten bort, og derved opstod Gniben og Revet.

En anden og mere nøgtern forklaring er istidsteorien, hvor dynamisk aktive ismasser gav havstignin-

ger og landhævninger, hvorved det karakteristiske morænelandskab opstod³.

Ser man på et kort fra 1771 er Lyngen (mod vest) én stor bar flade. Landsbyer, møller og kirker ligger alle østpå oppe på de frugtbare lerjordens bakker. Vejen fra Høve til Højby skiller de to områder. Lyngen var et fællesareal, hvor man kunne samle brændsel og lidt ekstra foder til dyrene.

Med landboreformerne omkring år 1800 fik Lyngen en anden betydning. Det var de jordløse unge fra bondelandsbyerne, der købte jord af bøndernes lynglodder, og de blev datidens husmænd. For dog at kunne opretholde tilværelsen på de magre sandjorde var det nødvendigt at supplere med fiskeri og gå på arbejde som daglejer på bøndergårdene.

Da muligheden for løst lønarbejde efter 2. Verdenskrig svandt ind, forsvandt denne livsform. Medvirkende var landbrugets mekanisering og afvandringen fra land til by. Det var de ældre, der efterhånden sad tilbage.

1960'ernes velstandsstigning satte byboerne i stand til at købe sommerhusgrunde. Bønderne begyndte at sælge dele af deres lyngparceller, og efterhånden solgte også fisker- og husmandsfamilierne ud af deres jord.

Området skiftede nu karakter for 2. gang, idet der overvejende plantedes fyrretræer, hvorved området fik sit plantage-udseende, sådan som det kendes i dag⁴.

³ *Kirsten Strandgaard, Horst Meesenburg & Svend Tougaard: Odsherred. BYGD:10:4:1979, side 3 - 10.*

⁴ *Kirsten Strandgaard: Lyngens folk. BYGD:10:4:1979, side 11 - 31.*

Ikke blot skiftede området karakter, men "invasjonen" af sommerhusfolket havde andre følger, både socialt og kulturelt for Odsherred. Om dette og meget andet kan man læse i de to anførte referencer, der står i samme hæfte, og hæftet kan varmt anbefales.

Efterskrift

Undertegnede fik overdraget at berette om, hvad der har været af store og små opgaver, ja problemer i foreningens 25-årige eksistens. Hertil har jeg fået storartet hjælp såvel i som uden for bestyrelsen. Det takker jeg varmt for, men *ingen nævnt og ingen glemt*.

De efterfølgende linier har *ikke* været forelagt bestyrelsen til godkendelse. *De står helt for egen regning*. Siden 1985 har jeg siddet i bestyrelsen som suppleant og deltaget i de fleste møder (og langt fra stiltiende). Det har været en glæde, ja en oplevelse at kikke de rigtige, dvs. de *ordinære* bestyrelsesmedlemmer over skulderen og se, hvor ihærdigt bestyrelsen arbejder. Kun én gang om året i forbindelse med det langvarige møde forud for generalforsamlingen tilstås der bestyrelsen et måltid, ellers er alt andet bestyrelsesarbejde ulønnet, drevet af ildhu og begejstring for vor forening og dens medlemmer. Man kan kun håbe, at kommende bestyrelser vil arbejde lige så ihærdigt, så vi fortsat kan bevare vort rekreative område og ha' det godt med hinanden.

Med venlig hilsen

Fr. Lichtenberg Crone

Løvvænget 7, den 1. marts 1992